

II.
ANUL COMEMORATIV
AL DUHOVNICILOR
ȘI MĂRTURISITORILOR ORTODOCȘI
ROMÂNI DIN SECOLUL AL XX-LEA

Arhim. Mihail Stanciu,
Doctorand la Universitatea „Aristotel” din Tesalonic

IMPORTANȚA MIȘCĂRII ISIHASTE „RUGUL APRINS” ÎN SPIRITUALITATEA ORTODOXĂ ȘI ÎN CULTURA ROMÂNĂ

*„Oricine va mărturisi pentru Mine
înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu
pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este
în ceruri” (Matei 10, 32).*

Abstract: The Hesychast movement *Rugul Aprins* (The Burning Bush) represents a model of spiritual strengthening and resistance through culture against atheistic-materialistic propaganda and the persecution of the totalitarian communist regime in the post-war period. The initiative of journalist Sandu Tudor (Alexandru Teodorescu, who later became the monk Daniil) took the form of a series of meetings, presentations, and debates between various clergy, monks, intellectuals, students, and laypeople organized at the Antim Monastery in Bucharest between 1945 and 1948. Participants addressed spiritual topics such as the practice of unceasing prayer, the attainment of peace, the connection and di-

fference between theological, artistic, and scientific modes of knowledge, and theology between contemplation and healing.

Uncomfortable for the communist authorities, the Hesychast movement *Rugul Aprins* was outlawed in June 1948, the conferences were interrupted, and its clerical members were scattered to various monasteries throughout the country, considering such gatherings illegal and “hostile” to the social order. But the brutal repression of

the movement in June 1958, when most of its members were arrested and sentenced to long prison terms (some, such as Father Daniil – Sandu Tudor, dying in detention), was a test of their professed faith in Jesus Christ the Savior and in eternal Christian values, even in the face of violent persecution and humiliating mockery.

The Hesychast movement Rugul Aprins enriched its members in faith and conscience (both ecclesiastical and national), but also represented an environment of cultural emulation, with mystical experiences taking shape in many works of art (pictorial, musical, literary, poetic, philosophical, scientific) and inspiring generations of Christian intellectuals to this day.

Keywords: *The Burning Bush, Hesychasm, Antim Monastery, Father Daniil Sandu Tudor, prayer of the heart, Saints of the Prisons*

Față de stâlpii și martirii neamului creștin românesc se cuvine să arătăm mereu o vie recunoștință și neîmpuținată prețuire duhovnicească, deoarece prin această atitudine luminoasă, prin rugăciunile, evocările și manifestările culturale dedicate lor¹, adevărim atât calitatea lor personală și valoarea eternă a operei lor, cât și locul lor important în inima fiecăruia dintre noi și, totodată, în inima, în istoria și în cultura poporului nostru în care și ei s-au plămădit, au rodit și au strălucit, slujindu-i idealurile nobile de afirmare a demnității și creativității românești în mozaicul spiritual universal. Acești mari români, de inegalabilă anvergură duhovnicească și culturală, au înțeles și au mărturisit apoi, mai limpede ca toți², o realitate incontestabilă: *sufletul culturii este cultura sufletului*³.

1. Susținută de părintele Arhimandrit Mihail Stanciu și la Sfânta Mănăstire Antim din București în ziua de vineri, 2 mai 2025, prezentarea de față (într-o formă mult mai detaliată și dezvoltată ca atunci) își propune să evidențieze multiplele dimensiuni ale acestei mișcări isihaste, atât în contextul istoric specific, cât și în perspectiva valorii sale contemporane pentru spiritualitatea ortodoxă și cultura română.

2. În ultima vreme mai ales, în contextul unei politici totalitare (integrate într-un vizibil curent globalist), susținută de o propagandă ideologică agresivă de factură neomarxist-liberală și postmodernist-transumanistă, ni se forțează acceptarea *nou-„valorilor”* (mai degrabă a non-valorilor) prin care se dorește „resetarea” mentalității și societății omenеști, adică ștergerea memoriei culturale, ruperea de înaintași și de rădăcinile spirituale care ne-au adăpat, ne-au format și ne-au înnobilit de-a lungul istoriei ființa și neamul.

3. O „cultură” ce nu îndumnezeiește pe om este o diversiune diavolească și degradantă care mai mult îl sălbăticește și-l degenerează pe om spre urățenie și moarte veșnică.

Adevărul dumnezeiesc a strălucit, așadar, prin cuvintele martirilor creștini români, cuvinte rostite sau scrise (și) prin faptele lor, cuvinte iradiind *frumusețile cerești și bucuriile înțeleghătoare* în sufletele credincioșilor din fiecare generație, mai ales în cele care străbat vremuri de cernere, de încercări și tulburări identitare (războaie, revoluții „culturale”, prigoane și persecuții ideologice). Din această perspectivă, putem privi istoria și cultura neamului nostru creștin nu doar ca pe o înșiruire de evenimente și realizări, importante și impresionante, de altfel, ci și ca pe un *lanț strălucitor și*

neîntrerupt de mărturisitori și martiri, care au primit și au transmis unii de la alții, la arătare sau în ascuns, râvna pentru Adevărul, Iubirea și Viața în Dumnezeu, râvnă cu care au „molipsit” apoi și poporul din jurul lor spațio-temporal. Acești mari români, clerici și domnitori, cărturari, dregători și lucrători, au fost și sunt uniți simfonic în *același Duh Sfânt și cuget creștin*, cei mai mulți dintre ei pecetluind cu suferințele și sângele lor iubirea de Dumnezeu, de neam⁴, de lege⁵ și „de moșie”⁶.

4. Pentru creștinul ortodox, conștiința eclezială și conștiința națională se susțin reciproc, întrucât iubirea de Dumnezeu cel Veșnic sporește și se dovedește în răspunderea față de neamul propriu (în care ne-am născut și am primit credința) și față de comunitatea în care trăim vremelnic. Pentru că doar în exersarea iubirii față de semenii (mai întâi față de cei de aproape, adică, din patria și neamul nostru, dar nu excluzându-i pe cei de departe) ne dezvoltăm în mod deplin după chipul și asemănarea lui Dumnezeu cel personal și iubitor și prin aceasta participăm la viața Lui veșnică de comuniune și bucurie.

5. Este vorba de legea creștină, desigur, cea pe care se întemeiau valorile și bunele rânduieli de viață socială.

6. „N-avem oști, dară iubirea de moșie e un zid care nu se-nfiorează de-a ta faimă, Baiazid!” (Mihai Eminescu, *Scrisoarea a III-a*).

Introducere

Secolul XX a adus omenirii și României încercări tot mai grele, dar providența pedagogică divină a avut un rost esențial: trezirea noastră din letargia materialist-ateistă de care întreaga lume se îmbolnăvise spiritual-moral și social-politic. Pentru că, în câteva decenii doar, mai mult decât războaiele și exterminarea fizică, ateismul comunist a otrăvit, a mutilat și chiar a distrus zeci de milioane de suflete și de vieți⁷. Dar a rânduit Dumnezeu și stâlpi vii ai Bisericii care au luminat rezistența creștină în fața tăvălugului comunist anticreștin. Rugători și mărturisitori ai Mântuitorului Iisus Hristos, clerici, monahi și mireni, acești hristofori din ultimul secol au fost pentru apropiatii lor și sunt și pentru noi, cei de azi, adevărate modele de iubire și dreaptă credință în Hristos.

Trebuie să spunem că în perioada regimului comunist, însă, au fost și mulți pătimitori și mărturisitori creștini care nu au avut cultura Părintelui Daniil – Sandu Tudor, a profesorului universitar Alexandru Mironescu, a poetului-medic fără de arginți Vasile Voiculescu, dar au avut tăria și statornicia în credință a Sfântului Apostol Pavel, impresionându-i și pe cei mai fioroși torționari. Unii au fost oameni simpli, neinstruiți, netrecuți prin școli înalte și prin rafinamentul intelectualului, dar au fost creștini cuminiți, rugători, răbdători și de-minuni-făcători, nu numai în timpul vieții lor smerite (liniștite, ascunse) din lume, ci chiar și în chinurile temnițelor și ale lagărelor de muncă forțată.

Toți acești trăitori, pătimitori și mărturisitori statornici ne-au arătat calea comună de rezistență în fața prigoanei bolșevic-ateist-materialiste (și, de fapt, în fața oricărei prigoane și dictaturi): *statornicia în Ortodoxie și rugăciunea cât mai neîntreruptă*.

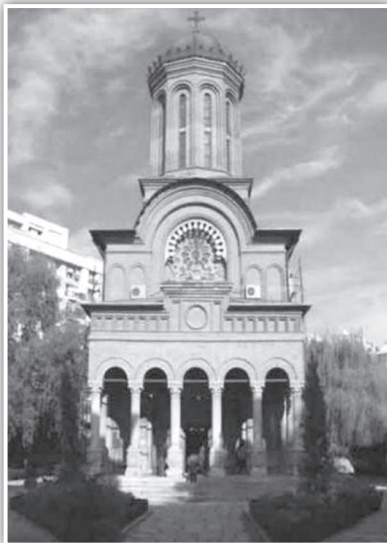
Contextul politic și cultural postbelic

Revoluția sovietică din octombrie 1917, propaganda marxist-leninistă discretă și progresivă din perioada interbelică, apoi invazia

7. Holocaustul creștin are peste 50 de milioane de victime în întreaga lume, Rusia fiind prima țară unde s-au aplicat metodele sinistre de exterminare și îngenucherare în masă a oamenilor prin împușcare, torturi odioase, muncă forțată, înfometare până la canibalism, deportare, sărăcire, colectivizare și reeducare ideologică.

militară sovietică și regimul bolșevic/comunist instaurat în România după cel de-al doilea război mondial (la 23 august 1944) au reprezentat momente istorice importante de cotitură și de cernere violentă a neamului românesc, cu dureroase tulburări, neașteptate trădări și nenumărate răsturnări de valori, ierarhii și instituții.

Deși mulți oameni au capitulat și s-au încolonat, adesea fără prea mare împotrivire, în armata⁸ „balaurului roșu“, totuși au fost trăitori și mărturisitori ai Adevărului creștin care nu s-au lăsat corupți de „noua orânduire“ și pângăriți de noua ideologie distrugătoare de suflete, ci au înfruntat prigoana anticreștină și represiunea securist-comunistă cu răbdare și credință în Dumnezeu, unii dintre ei (majoritatea intelectuali) întâlnindu-se în mod regulat și organizat, hrănindu-se cu cele sfinte și dezbătând felurite teme de viață duhovnicească și culturală.

Așa a luat naștere, la inițiativa lui Alexandru Teodorescu (Sandu Tudor fiind pseudonimul lui de scriitor și jurnalist), a Părintelui arhimandrit Benedict Ghiuș și a profesorului Alexandru Mironescu, *mișcarea isihastă și asociația Rugul Aprins* de la Mănăstirea Antim din București, funcționând între toamna anului 1945 și luna iunie a anului 1948. Toți membrii asociației și participanții la acele întruniri duhovnicești aveau să treacă mai târziu prin temnițele comuniste⁹, unde au fost supuși reeducării

8. Din nefericire, bolșevicii i-au atras de partea lor, atât prin amenințări și torturi îngrozitoare, cât și prin co-interesare materială (bani, funcții, privilegii în schimbul delațiunii și colaborării informative și executive cu organele de securitate și de partid), lepădarea de credința și conduita creștine reprezentând oricum o experiență degradantă, justificată mincinos prin dorința de supraviețuire cu orice chip (la un anumit nivel de trai).

9. Trebuie să subliniem ideea că deținuții politici și religioși (din România și nu numai) au pățit greu în temnițele comuniste nu de la stele, nici de la migratori necunoscuți, turci, mexicani, eschimoși, chinezi sau boșimani, ci de la niște oameni concreți, cu o anumită identitate personală, etnică și ideologică. Bolșevicii prigoni-

ideologice și chiar exterminării violente. Cultura, rugăciunea, comuniunea și comunicarea reciprocă de idei le-au fost atunci de mare folos, pentru a rezista cu demnitate teribilelor încercări. La Mănăstirea Antim, atunci, în anii postbelici, era stareț Părintele Vasile Vasilache, care a ocrotit flacăra *Rugului Aprins*, această efervescență duhovnicească, și a acoperit-o cu înțelepciunea sa în fața autorităților extrem de suspicioase. Vreme de aproape trei ani, participanții au dezbătut felurite probleme în aceste colocvii duhovnicești.

Prin îmbinarea practică a rugăciunii contemplative și dialogului cu un fertil demers intelectual, artistic și cultural, mișcarea isihastă *Rugul Aprins* de la Mănăstirea Antim a constituit pentru mulți credincioși creștini (clerici, monahi și mireni) un mediu de regăsire a sensului existenței și a vieții

duhovnicești într-o epocă dominată de propaganda ideologică agresivă a materialismului oficial, de cenzura și represiunea regimului politic comunist totalitar.

Originile, componența și activitatea mișcării isihaste Rugul Aprins

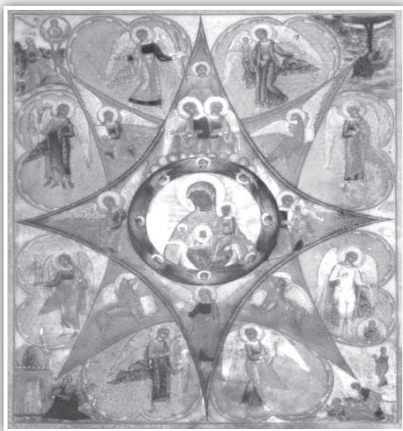
Numele ales al mișcării isihaste, *Rugul Aprins*, face trimitere la rugul (tufișul) care ardea fără să se mistuie, din care Dumnezeu i-a vorbit Prorocului Moise (Iș 3:2). Această arătare minunată reprezintă

tori (străini și români), ideologi, torționari și ucigași nu trebuie acoperiți și ascunși sub anonimatul colectiv al „comunismului” ateu pe motiv că „ei doar au îndeplinit ordinele primite”, vinovați fiind doar capii din vârful piramidei. Căci înverșunarea criminală a prigonitorilor și călăilor anticreștini nu era numai o manifestare agresivă a ateismului materialist de tip marxist-leninist, ci avea la bază o ură fățișă și neîmpăcată a lor față de Mântuitorul Iisus Hristos și față de credincioșii Lui care străluceau în lume precum făcliile în întuneric și le demascau viclenia, goliciunea și urâciunea lor (personală și ideologică).

tă o profeție despre Maica Domnului (care a fost cuprinsă de focul Duhului Sfânt, fiind „plină de har” – cf. Lc 1:28, păstrându-și fecioria și înainte și în timpul și după nașterea Mântuitorului Iisus Hristos), sugerând și prezența vie a lui Dumnezeu în omul înduhovnicit, focul nestins al rugăciunii și transformarea lăuntrică a credinciosului prin întâlnirea cu Dumnezeu cel Viu, Adevărat și de infinite ori infinit – „Cel ce este” (Iș 3:14).

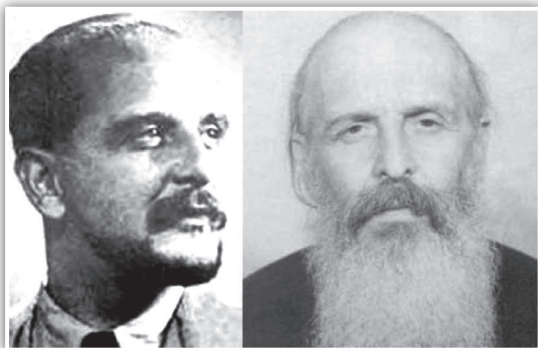
În icoana Maicii Domnului „Rugul Aprins” este reprezentată Preacurata Fecioară Maria Născătoare de Dumnezeu înconjurată de îngeri, în centrul a două romburi suprapuse, unul verde și unul roșu¹⁰ ce formează o stea cu opt raze.

De asemenea, *Rugul Aprins* este și un simbol al rugăciunii inimii, al rugăciunii neîncetate care se săvârșește în inima luminată și înflăcărată de Duhul Sfânt și Iubitor al lui Dumnezeu. Precum Maica Domnului a fost copleșită de harul Duhului Sfânt și a rămas Fecioară, tot așa și inima rugătorului nu-și pierde firea creată, ci se umple tot mai mult de harul, iubirea, pacea, înțelepciunea, puterea și bucuria lui Dumnezeu, dilatându-se dincolo de firea creată înspre Dumnezeu cel Necreat și Nemărginit.

Conducătorul mișcării isihaste *Rugul Aprins* a fost jurnalistul creștin **Alexandru Teodorescu (1896-1962)**, devenit apoi mona-

10. Verdele simbolizează curăția vieții și pururea-fecioria ei, iar roșul simbolizează flacăra Duhului Sfânt care transfigurează/îndumnezeiește neîncetat viața Maicii Domnului și a tuturor isihăștilor.

hul Agaton și ieroschimona
hul Daniil. Dar trebuie să spunem că formarea lui teologică și literară nu a fost un proces individualist, în izolare, ci s-a desfășurat într-un mediu comunitar de efervescență spirituală și intelectuală-cenaclul *Criterion*¹¹ și revista *Gândirea* a lui Nichifor Crainic.

Părintele Daniil (Sandu Tudor) strălucește pe cerul Bisericii Ortodoxe și al culturii românești și universale nu doar prin lumina ziditoare și frumusețea literară a cuvântului său scris sau rostit, ci mai ales prin viața sa duhovnicească care a crescut în văpaie de la o floare de foc la un rug aprins de rugăciune și cugetare în Duhul Sfânt. Trăitor și mărturisitor al Adevărului creștin, fiu al Bisericii noastre strămoșești, Părintele Daniil nu a făcut nici un compromis dogmatic sau moral, pătimind pentru mărturisirea lui diverse umilințe atât în lumea presei, cât și a temnițelor comuniste. Ca ziarist creștin mai întâi, apoi ca monah isihast, preot și duhovnic, Părintele Daniil s-a străduit să-L cunoască pe Hristos-Dumnezeu și apoi, din preaplinul inimii lui, să-L vestească și altora ca Domn și Mântuitor al lumii. În sine, Părintele Daniil a atins maturitatea deplină de teolog mistic, apologet ortodox și poet rugător, unind lucrarea minții cu simțirea inimii într-o teoforică simfonie iubitoare și înțelegătoare cum puțini oameni au realizat-o în veacul înșelător de acum. El trăia ce spunea și mărturisea ce trăia cu since-

11. Asociația *Criterion* (sau Grupul *Criterion*) a fost o asociație a intelectualilor români înființată în 1932 la București. Era o asociație de filozofie, arte și literă care în principal organiza conferințe pe diverse teme, urmate de dezbateri. Din asociație au făcut parte: Mircea Eliade, Emil Cioran, Mihail Sebastian, Mihail Polihroniade, Mircea Vulcănescu, Alexandru Cristian Tell, Vasile Voiculescu, Sandu Tudor, Dan Botta, Emil Botta, Eugen Ionescu, Petru Comarnescu, Constantin Noica, Alexandru Vianu, Eugen Jebeleanu, Zaharia Stancu, Haig Acterian. Conferințele organizate de Asociația *Criterion* au avut un mare impact asupra publicului vremii. Însă, datorită subiectelor sensibile abordate uneori (incompetența, impostura și corupția la toate nivelurile și în mai toate instituțiile), ele au și atras criticile puterii politice și de stat.

ritate și seriozitate. A trăit 66 de ani aici pe pământ, iar la jumătatea vieții, pe când avea 33 de ani, a avut marea întâlnire¹² cu Dumnezeu în Sfântul Munte Athos, acea descoperire sau revelație (despre care mărturisea cu multă sfială și recunoștință față de Dumnezeu) care l-a făcut să se adâncească și mai mult în plan spiritual.

Părintele Ivan Kulâghin, venit în 1944 de la mănăstirea Optina din Rusia¹³, a fost un adevărat model duhovnicesc pentru cei care formau grupul de rugăciune de la Antim, având o importanță deosebită la formarea duhovnicească a membrilor mișcării *Rugul Aprins*. Cărțile *Sbornicul* și *Pelerinul rus* au constituit manualele de bază ale „Academiei” de rugăciune și isihie conduse inițial de Părintele Ivan, apoi de Sandu Tudor.

Dar, în mănăstirea ctitorită de Sfântul Mitropolit Antim Ivireanul, aveau loc prelegeri susținute de nume de referință duhovnicească: mitropoliții Tit Simedrea și Antonie Plămădeală, starețul Vasile Vasilache și fratele lui, părintele Haralambie Vasilache (mort în pușcărie la Gherla), Părinții Benedict Ghiuș, Sofian Boghiu, Adrian Făgețeanu, Arsenie Papacioc, Petroniu Tănase, Felix Dubneac, Roman Braga, fratele Andrei Scrima, preotul profesor Dumitru Stăniloae, și mirenii: Mircea Vulcănescu, profesorul Alexandru Mironescu,

12. Experiențele lui mistice le-a descris ulterior în *Cartea Muntelui Sfânt* și în *Marea Noapte de Aur a Maicii Domnului* (Ambele texte au fost republicate în vol. Ieroschimonahul Daniil Tudor (Sandu Tudor), *Scrieri I*, ediție îngrijită de Alexandru Dimcea, Asociația Filantropică Medicală Creștină „Christiana”, București, 1999). El vorbește aici despre urcușul purificator, descoperirea centrului, aflarea aducătoare de mântuire a inimii și a rugăciunii isihaste.

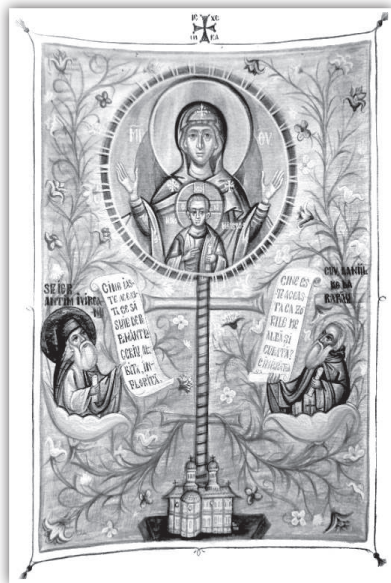
13. Era duhovnicul mitropolitului Nicolae al Rostovului, refugiat și el din Rusia și stabilit la mănăstirea Cernica.

medicul și scriitorul Vasile Voiculescu, filozoful Constantin Noica, Paul Sterian, compozitorul Paul Constantinescu, arhitectul Constantin Joja, profesorul Alexandru Elian, Ion Marin Sadoveanu, Gheorghe Dabija, Olga Greceanu, cărora li s-a alăturat și un grup de studenți de la Teologie, Filosofie, Arte, Litere și Arhitectură. Conferințele se țineau în sala bibliotecii Mănăstirii Antim, de obicei în fiecare seară de joi și de duminică, după slujba vecerniei, în prezența multor credincioși. Se obișnuia ca, mai întâi, un conferențiar să susțină o prezentare pe o anumită temă, iar apoi aveau loc dezbateri ale ideilor puse în discuție. Temele abordate erau din domeniul teologiei, filozofiei, artei și științei, precum și al legăturii dintre ele, insistându-se pe rugăciunea inimii și dobândirea isihiei (liniștirii).

Sandu Tudor a organizat și o retragere de o lună de zile (în vara anului 1947) la mănăstirea Govora, unde „au înlocuit ritualul de zi cu cel de noapte” și unde, pentru prima oară, Sandu Tudor a mărturisit celor de față (părinții Benedict Ghiuș, Sofian Boghiu, Adrian Făgețeanu,

Felix Dubneac și mirenii Andrei Scrima, Valeriu Străinu și Stancovici Virgil) că „intenționează să înjghebeze o mănăstire cu monahi intelectuali pentru a-i pregăti în scopul luptei pentru *combaterea concepției materialiste*”¹⁴.

În acest frumos ambient de emulație duhovnicească și culturală sub ocrotirea Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul, Sandu Tudor a compus în anul 1948 (după ce, în timp, a avut mai multe versiuni) una dintre capodoperele poeziei românești și universale: *Imnul acatist al Rugului Aprins al Maicii Domnului*, o superbă sinteză de teologie mistică și poezie¹⁵, expresia literară a icoanei Maicii

14. Mărturisire a părintelui Adrian Făgețeanu în *Dosarul I 211015*, vol. 3, Arhivele CNSAS, f. 61-62.

15. Sunt câteva studii filologice care analizează amănunțit *Imnul acatist* și scot în evidență faptul că autorul lui s-a inspirat foarte mult din *Didahiile* Sfântului Antim

Domnului – Rugul Aprins. De o uimitoare bogăție de sensuri teologice și bucurii duhovnicești, *înnul iconologic și doxologic al lui Sandu Tudor este*, după aprecierea multora, *cea mai frumoasă poezie dedicată Maicii Domnului scrisă și rostită vreodată pe fața pământului*.

Încetarea activităților și represiunea mișcării isihaste Rugul Aprins

Incomodă pentru autoritățile comuniste, mișcarea isihastă *Rugul Aprins* a fost scoasă în afara legii în iunie 1948, conferințele au fost întrerupte și membrii ei clerici au fost împrăștiați pe la diferite mănăstiri prin țară. Părintele Daniil a fost arestat în mai multe rânduri (1948, 1950-1952), ca și Părintele Adrian, apoi a fost silit să meargă la Craiova, Crasna-Gorj, Neamț, Sihla, Sihăstria și Rarău, unde a devenit și stareț (în 1954) și unde a vrut să-și ducă la îndeplinire planul său de a clădi o obște monahală din călugări intelectuali¹⁶, capabili și să traducă din cărțile Sfinților Părinți, spre a oferi oamenilor hrana tare a Adevărului dogmatic și mistic, dar și să poată combate ateismul regimului politic comunist, materialismul și secularizarea¹⁷.

În timp ce se afla în vizită în casa profesorului Alexandru Mironescu, în noaptea de 13-14 iunie 1958, părintele Daniil a fost arestat împreună cu profesorul și cu fiul acestuia, Șerban. În aceeași noapte au fost mai multe arestări în București, atât a multor membri din mișcarea *Rugul Aprins*, cât și printre cei care erau bănuți că sunt ascultătorii fideli ai predicilor și conferințelor părintelui Daniil¹⁸.

Ivireanul la Adormirea Maicii Domnului, preluând aproape integral formule și metafore pline de expresivitate și frumusețe.

16. *Dosarul I 211015*, vol. 3, Arhivele CNSAS, f. 2.

17. Trebuie subliniat că învățătura pe care o afirma părintele Daniil în discuțiile personale și în catehezele cu obștea era mai mult orientată spre viața și teologia mistică, iar cea pe care o prezenta în public, în predici și discuții întâmplătoare era mai mult de factură dogmatică și apologetică, el combătând ateismul, materialismul și comunismul, atât ca ideal teoretic, cât, mai ales, ca implementare practică/politică.

18. De asemenea, în dimineața zilei de 14 iunie 1958, la schitul Rarău a fost organizată o percheziție generală a tuturor viețuitorilor și a tuturor chiliilor pentru confiscarea materialelor „compromițătoare” (scrisori și scrieri teologice, apologetice și anti-comuniste) ale părintelui Daniil, ale ucenicilor din obște și ale apropiaților lui

În componența lotului de arestați și apoi inculpați din dosarul penal *Rugul Aprins*¹⁹ se aflau, așadar, următorii: ieroschimonahul Daniil (Alexandru Teodorescu zis Sandu Tudor), ieromonahul Adrian (Alexandru Făgețeanu), ieromonahul Benedict (Vasile Ghiuș), ieromonahul Roman (Braga), arhimandritul Sofian (Serghie Boghiu), ieromonahul Felix (Petre Dubneac), ieromonahul Arsenie (Anghel Papacioc), Alexandru Mironescu, Gheorghe Văsii, Șerban Mironescu, Nicolae Rădulescu, Grigore-Dan Pistol, Gheorghe Dabija, Vasile Voiculescu, preotul Dumitru Stăniloae, Emanoil Mihăilescu. După arestarea lor au fost, câteva zile-săptămâni-luni mai târziu, anchetați și arestați și alți clerici, monahi, mireni, studenți și elevi, care au fost apoi și ei întemnițați. Iar principala acuzație adusă celor 14 inculpați numiți mai sus (prezenți constant la conferințe) a fost de „uneltire contra ordinii sociale, fapt

prevăzut și pedepsit de art. 209, pct. 1, Cod Penal”²⁰.

Dar anii de temniță ce au urmat, frica, frigul, foamea, umilirile și chinurile (fizice și psihice) îndurate nu i-au îndepărtat de Dum-

nezeu pe creștinii trăitori și pătimitori care au înțeles tainic pedagogia mântuitoare a lui Dumnezeu cu ei, cu Biserica Lui și cu neamul românesc.

Ba, mai mult, perioada persecuțiilor și a temnițelor comuniste a devenit pentru mulți o „academie specială” (cum o numea Părintele

(Cf. *Raportului* 302/3726 din 16 iunie 1958 al Securității Direcția Regională Suceava către Direcția a II-a din Ministerul Afacerilor Interne. Vezi *Dosarul I 211015*, vol. 3, f. 90)

19. *Dosarul Penal 000202*, 11 volume, din Arhiva CNSAS.

20. Cf. Ordonanței de reținere din 13 iunie 1958, în *Dosarul P 000202*, vol. 1, p. 1.

Sofian), de cunoaștere teologică și terapie intensivă²¹ prin suferință, care le adâncea și mai mult pocăința și credința în Mântuitorul Iisus Hristos cel Înviat – Dumnezeu cel Atotputernic.

Dimensiunea spirituală a mișcării Rugul Aprins

Esența duhovnicească a *Rugului Aprins* constă în redescoperirea și actualizarea tradiției isihaste, centrată pe practica rugăciunii neîncetate, conform îndemnului apostolic „Rugați-vă neîncetat” (1 Tes 5:17). Isihasmul, ca tradiție contemplativă a creștinismului răsăritean, promovează rugăciunea inimii („Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”), repetată ritmic, în sincronizare cu respirația, pentru a facilita coborârea minții în inimă și unirea cu Dumnezeu.

Merită să menționăm că membrii și participanții la întâlnirile *Rugului Aprins* au agonisit prin practică susținută și răbdare următoarele daruri duhovnicești:

- cunoașterea vie, empirică (prin trăire), a lui Dumnezeu, exercițiul personal și comunitar al rugăciunii inimii, precum și luminile înțelegătoare primite în conferințe sporindu-le dorul după Dumnezeu, statornicia în dreapta credință și faptele bune;

- trăitorii rugăciunii neîncetate au gustat și din celelalte *roade ale Duhului Sfânt*: „dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția” (Ga 5:22-23), adunându-și merinde duhovnicești pentru perioada persecuției din temnițele comuniste și chiar de după aceasta;

- au dobândit o *puternică și luminată conștiință eclezială și națională*, pe care au dovedit-o apoi prin implicarea socială ulterioară, fiecare potrivit pregătirii lui personale (păstor duhovnicesc, profesor, medic, scriitor etc.);

21. Vindecarea de patimile sufletești și trupești, detașarea de cele lumești, trecătoare și păcătoase, a fost experiența culminantă pe care au trăit-o mulți dintre pătimitorii și mărturisitorii creștini în temnițele comuniste, unde au întâlnit atât oameni transfigurați pe culmile înalte ale vieții duhovnicești, cât și oameni desfigurați de ură și viclenie, turnători și torționari criminali.

– efectele rugăciunii, nevoințelor și pătimirilor lor s-au răspândit nu doar în familiile și în cercurile lor de prieteni, ci în întreaga Biserică Ortodoxă și în întreg neamul românesc, entuziasmul și jertfa lor înrâurind o *puternică influență tămăduitoare și luminătoare asupra tuturor* din acel timp și din vremurile următoare²².

Deci, putem spune că importanța spirituală a mișcării isihaste *Rugul Aprins* se poate constata pe mai multe planuri și în felurite acțiuni cumulate:

1. *Revigorarea tradiției isihaste în spațiul românesc.* Prin recuperarea metodelor practice ale rugăciunii contemplative și studiul aprofundat al *Filocaliei* (colecție de texte ascetice traduse de Părintele Dumitru Stăniloae), membrii *Rugului Aprins* au contribuit decisiv la revigorarea isihasmului în România modernă;

2. *Sinteza între spiritualitate și cultură.* Una dintre realizările remarcabile ale mișcării a fost demonstrarea compatibilității între credința creștin-ortodoxă și intelectualitatea de înalt nivel. Membrii grupului au arătat că nu există o contradicție între știință, artă, filozofie și spiritualitate autentică, ci dimpotrivă, acestea se pot completa și îmbogăți reciproc sub insuflarea Duhului Sfânt;

3. *Dezvoltarea unei experiențe spirituale personal-comunitare.* Mișcarea a reușit să îmbine dimensiunea personală a rugăciunii cu cea comunitară, creând un model de prietenie-fraternitate duhovnicească prin care au fost depășite barierele dintre clasele sociale și intelectuale;

4. *Redescoperirea metodelor practice ale rugăciunii.* Prin preluarea tehnicilor concrete ale rugăciunii isihaste (sincronizarea respirației sau a activității inimii), membrii mișcării au oferit credincioșilor instrumente spirituale eficace pentru viața creștină cotidiană, într-o perioadă de secularizare/desacralizare forțată în societatea comunistă.

22. Dacă Dumnezeu salvează de la pieire o cetate datorită rugăciunii și virtuții a zece drepți (cf. Fa 18:32), cu cât mai mult se milostivește El, îngăduind timp și prilejuri de pocăință pentru un neam întreg, atunci când mijlocesc pentru aceasta sute sau mii de credincioși care se roagă cu durere și dragoste?!

Dimensiunea culturală și intelectuală

Rugul Aprins nu a fost doar o mișcare duhovnicească, ci și un fenomen cultural complex, cu implicații adânci și ecouri prelungi în cultura română. Importanța sa culturală și intelectuală s-a manifestat prin:

1. *Crearea unei sinteze între tradiție și modernitate.* Prin reinterpretarea și actualizarea tradiției isihaste, membrii mișcării au demonstrat capacitatea Ortodoxiei de a dialoga cu cultura modernă fără a-și pierde puritatea și identitatea;

2. *Influența asupra literaturii române.* Poeți și scriitori precum Vasile Voiculescu, Sandu Tudor sau Alexandru Mironescu au integrat în operele lor experiența isihastă, creând o literatură cu profunde valențe duhovnicești, poeziile, povestirile și eseurile lor împodobind nu doar cultura românească din ultimul secol, ci și sufletele creștinilor ortodocși cu înțelegeri vechi și noi ale experiențelor ascetice și mistice;

3. *Contribuția la dezvoltarea teologiei românești moderne.* Prin participarea unor teologi precum Părintele Dumitru Stăniloae și prin abordarea unor teme precum raportul dintre rațiune și credință, mișcarea a stimulat dezvoltarea unei teologii ortodoxe românești creative și deschise dialogului cu lumea contemporană;

4. *Promovarea unei abordări interdisciplinare a cunoașterii.* Reunind personalități din domenii variate (medicină, arhitectură, fizică-chimie, literatură, filozofie, muzică, pictură și teologie), *Rugul Aprins* a facilitat un dialog interdisciplinar autentic, demonstrând unitatea profundă a cunoașterii umane și odihna ei în valorile creștine perene revelate de Dumnezeu.

Dimensiunea de mărturisire și rezistență anticomunistă

În contextul instaurării regimului comunisto-bolșevic și al persecuției religioase, mișcarea isihastă *Rugul Aprins* a reprezentat și o formă de mărturisire creștină publică și de rezistență spirituală și culturală, ale căror semnificații includ următoarele manifestări:

1. *Păstrarea identității spirituale în fața ideologiei totalitare.* În perioada în care regimul comunist impunea materialismul dialectic și ateismul ca doctrine oficiale (încercând o reeducare mintală a întregu-

lui popor), membrii mișcării au apărut creștinismul și Biserica Ortodoxă, promovând valorile spirituale și naționale autentice atât în plan personal, cât și social-politic;

2. *Crearea unui spațiu de libertate lăuntrică.* Prin practica rugăciunii isihaste, prin cultivarea vieții duhovnicești și prin integrarea în experiența liturgică și bisericească, participanții la mișcare au dobândit o libertate interioară care depășea/biruia constrângerile regimului opresiv din exterior;

3. *Mărturisirea prin crucea suferinței a Adevărului-Hristos și a iubirii Lui care a învins diavolul, ura și moartea.* Represiunea brutală a mișcării în 1958, când majoritatea membrilor au fost arestați și condamnați la ani grei de închisoare (unii, precum Părintele Daniil - Sandu Tudor, murind în detenție), reprezintă o mărturie a fidelității lor față de Mântuitorul Iisus Hristos și față de valorile creștine veșnice, chiar în fața persecuției violente;

4. *Transmiterea unei moșteniri spirituale creștin-ortodoxe.* În ciuda interzicerii oficiale, ideile teologice și practicile duhovnicești promovate de *Rugul Aprins* au continuat să fie transmise mai departe în timp și spațiu, cu înțelepciune și discreție, constituind o sursă de inspirație pentru generațiile ulterioare de credincioși ortodocși români sau căutători sinceri ai lui Dumnezeu și ai lui Hristos de pe alte meleaguri.

Actualitatea Rugului Aprins

La mai bine de șapte decenii de la constituirea sa, mișcarea isihastă *Rugul Aprins* rămâne o referință esențială pentru spiritualitatea ortodoxă și cultura română contemporană, iar actualitatea ei se adevărește prin:

1. *Redescoperirea post-comunistă.* După căderea regimului comunist, mișcarea *Rugul Aprins* (cu toate personalitățile duhovnicești implicate și operele lor culturale care au văzut lumina creației în această ambianță) a fost redescoperită și reevaluată, numeroase studii, cărți și conferințe fiind dedicate acestui fenomen spiritual unic la nivel mondial;

2. *Inspirație pentru reînnoirea spirituală contemporană.* Experiența *Rugului Aprins* continuă și va continua să inspire clerici, mo-

nahi și mireni, căutători spirituali din toate generațiile, oferind un model de trăire autentică a credinței și a identității creștin-ortodoxe în contextul mentalității relativiste actuale și a societății moderne globaliste care tinde să niveleze și să degradeze toate reperele și valorile;

3. *Model de dialog între credință și cultură.* În contextul social-cultural contemporan al fragmentării cunoașterii și al separării nefirești între știință, artă și spiritualitate, personalitățile și comunitatea *Rugului Aprins* oferă un model integrator, capabil să păstreze echilibrul axiologic și progresul duhovnicesc și cultural stabil în Hristos-Logosul divin care lucrează neîncetat în lume și în sufletele oamenilor;

4. *Recuperarea memoriei Martirilor creștini contemporani.* Membrii mișcării care au suferit cu demnitate persecuția comunistă reprezintă modele de viață și gândire creștine, de integritate și curaj, de moralitate și înțelepciune pentru societatea românească actuală, confruntată cu multiple provocări ale ateismului consumist, relativismului globalist, superficialismului hedonist și tehnicismului transumanist;

5. *Promovarea unei spiritualități practice.* Într-o epocă marcată de curențe „spiritualiste” diverse și adesea confuze²³, metoda concretă a rugăciunii isihaste, așa cum a fost practică în cadrul mișcării *Rugul Aprins*, oferă o cale verificată de experiență/trăire duhovnicească a lui Dumnezeu și a iubirii Lui veșnice și învietoare și, totodată, tămăduitoare de patimi și roditoare cultural.

Concluzii

Mișcarea isihastă *Rugul Aprins* reprezintă un fenomen spiritual și cultural de o importanță capitală pentru istoria României contemporane. Prin sinteza reușită între spiritualitatea ortodoxă și cultura ele-

23. Cele mai multe curențe promovează un sincretism teoretic și practic de tip New Age, amestecând idei și tehnici din religii orientale (hinduism, budism, taoism), ezoterism occidental, șamanism, astrologie, gnosticism, misticism creștin și alte metode antropocentrice de „dezvoltare” personală fără nici o legătură cu Hristos (relaxare, meditație, sport, medicină alternativă), încadrându-se mai degrabă în fenomenologia paranormală, spiritistă, ocultistă și satanistă.

vată, prin rezistența în fața ideologiei totalitare și prin mărturisirea statornică și jertfelnică a membrilor săi, această mișcare constituie un model peren de trăire autentică a credinței creștine în dialog sau uneori în conflict cu provocările timpului.

Astăzi, când societatea românească caută să-și redefinească identitatea în context european și global, experiența isihastă a *Rugului Aprins* oferă cele mai corecte perspective de interpretare a realității cosmice și social-politice, precum și cele mai bogate resurse spirituale și intelectuale pentru această reconstrucție. Prin redescoperirea și actualizarea moștenirii *Rugului Aprins*, cultura română contemporană poate regăsi echilibrul între tradiție și modernitate, între spiritualitate și raționalitate, între identitatea specifică național-creștină și deschiderea spre universalitate²⁴.

În general, acești aristocrați ai spiritului, clericii și intelectualii creștini iubitori de Hristos și de neam din mișcarea isihastă *Rugul Aprins* și-au împlinit cu discernământ duhovnicesc și responsabilitate chemarea divină, nu doar printr-o străduință continuă de a-și înmulți talanții personali, ci și implicându-se activ în viața cetății, atât ca repere morale, cât și ca izvoare de luminare înțelegătoare²⁵, de solidarizare și de întărire a identității și demnității românești²⁶.

24. Creștinul înțelept și curajos nu poate fi nepăsător la devierile ideologice și morale promovate în societate de cercuri politice de putere care abuzează poporul și încearcă să-l reeduce prin propagandă și legi care atentează la sănătatea și demnitatea spirituală a omului, confiscându-i drepturile naturale și constituționale, ci ia atitudine fermă împotriva acestor abuzuri care reflectă intenții demonice și tiranice de răzvrătire împotriva lui Dumnezeu, a oamenilor și a legilor firii „bune foarte” (întemeiate de Dumnezeu).

25. Intelectualul creștin asumat, luminat de Duhul Sfânt al lui Dumnezeu, nu este, cum spunea Mihai Eminescu în poemul *Epigonii*, doar un „cuib de înțelepciune”, care „șterge colbul de pe cronică bătrâne”, „descifrând eternitatea din ruina unui an” și grăind într-o limbă „ca un fagure de miere”, ci și un „preot deșteptării noastre, semnelor vremii profet”, un om ales/harismatic și preocupat atât de „cugetarea sacră”, desigur, cât și de trezirea oamenilor la o conștiință mai înaltă, capabilă să sesizeze și mișcările din planul nevăzut al pronoiei divine care ține toate lucrurile în rânduială, chiar dacă în planul văzut, omenesc, pare a fi uneori un vacarm neconținut.

26. Zicala populară „Vorba sună, fapta tună” se confirmă în dreptul lor cu precădere, lucrarea lor împletind latura activă cu cea contemplativă, sau cunoașterea/contemplația (interioară, mistică) cu mărturisirea (exterioară, publică) a Adevăru-

Poate cel mai important aspect al moștenirii mișcării *Rugul Aprins* constă în demonstrarea practică a faptului că transformarea autentică a societății începe cu transfigurarea interioară a oamenilor, printr-o viață ascetică, mistică și liturgică luminată de harul dumnezeiesc și de comuniunea dintre noi în Hristos. Omul nu-și poate anula niciodată rădăcinile existenței (fiind zidit de Dumnezeu „după chipul Lui” personal și iubitor, dornic după fericire și nemurire mai presus de timp și spațiu) și scopul lui de a se uni și asemana cu Dumnezeu cel Viu, Înțelept și Iubitor. Dar numai în Biserica lui Hristos și în experiența duhovnicească a Cincizecimii personale și sociale, omul și omenirea își pot împlini vocația logică și dialogică nemuritoare în Împărăția lui Dumnezeu.

*

În finalul prezentării noastre, nu putem să evităm întrebările: Cum ar mărturisi Adevărul Marii noastre înaintași în lumea contemporană și cum s-ar implica ei în societatea românească atât de pulverizată ideologic și politic și de „privatizată” economic²⁷? Ce trebuie să facem noi ca să ne păstrăm identitatea și demnitatea spirituală (Ortodoxia - calea mântuirii) precum și proprietatea asupra tezaurului cultural și material moștenit de la strămoși?

Suntem convinși că și astăzi, la arătare sau în ascuns, în viețile multora dintre noi, Sfinții noștri înaintași continuă să reverse înrâuriri puternice spre întărirea noastră atât în credința ortodoxă, cât și în conștiința eclezială și națională – rădăcinile noastre spiri-

lui, căutând să-i folosească pe oameni cât mai mult prin cuvintele și faptele lor, să-i ajute la înțelegerea în Duhul Adevărului a tainelor metafizice, a ideologiilor și a fenomenelor psihologice, sociale, economice și geo-politice (din societatea românească și internațională) generate de ele, înțelegere care face vizibile ipocrizia, interesele meschine, corupția și decăderea multora dintre conducătorii care sunt responsabili în lanț și de decăderea morală a întregii societăți. De aceea există în atitudinea și-n scrierile marilor spirite românești și o intransigență fermă față de toate faptele ilegale, imorale și abuzive (de la toate nivelurile), de pe urma cărora suferă mulți oameni (uneori întregul neam) pe nedrept.

27. Ca și în vremurile lor, România se află azi sub ocupația străinilor de neam și de credință (primim „valori” și ordine din afară și exportăm bani, creiere și brațe de muncă) și poate numai Dumnezeu ne scapă de la pierderea/ștergerea identității spirituale și de la un faliment național generalizat.

tuale adânci care ne leagă de înaintașii după duh și după trup, dându-ne forță și stabilitate într-o lume confuză și mișcătoare, aflată într-un proces sistematic de descreștinare și destructurare, de secularizare tehnicist-transumanistă și globalizare relativistă totodată²⁸, care urmărește „Marea Resetare”²⁹ a ființei și societății omenești. De aceea, se cuvine să intensificăm și noi legătura cu ei prin rugăciune și prin cunoașterea vieții și a operelor lor, cu care au împodobit sufletul românesc, ca să ne umplem și noi de Duhul Sfânt și de puterea lor mărturisitoare, tămăduitoare și creatoare.

Veșnică să le fie pomenirea în cer înaintea lui Dumnezeu și veșnică să fie pe pământ recunoștința și prețuirea noastră față de ei, precum și ocrotirea lor în neamul nostru românesc! Amin!

*

28. Provocările lumii și culturii secularizate (cu pronunțate accente anticreștine) trebuie să ne mobilizeze pe toți creștinii ortodocși de pretutindeni ca să ne apărăm și să ne afirmăm credința într-o mărturie simfonică, nu haotică, ajutându-ne unii pe alții, nu încurcându-ne și tulburându-ne reciproc. Pentru că lupta cu forțele întunericului nu se face la întâmplare, ci strategic și unitar, cu multă trezvie, înțelepciune și bună comunicare între noi, evitând extremismele de tip rasist, filetist și xenofob.

29. Mutațiile generate de revoluția transumanistă actuală (numită și a patra revoluție industrială) nu se referă doar la „resetarea”/redefinirea semantică a vocabularului (care trebuie încadrat în formele și „normele” corectitudinii politice), ci și la toate modificările cyber-biologice (structurale/fizice), axiologice și ideologice (de valori și de gândire) și de comportament (degradarea înțelegerii vieții, a sufletului uman și a cosmosului provoacă și o împătımire lăuntrică, dar și o manifestare exterioară specifică), precum și la reorganizarea vieții sociale (relațiile omului cu semenii, cu diverse instituții și cu natura) sub auspiciile tehnologizării (digitalizării) tot mai extinse și a îndoctrinării ideologice pseudo-științifice antireligioase.

Or, Biserica lui Hristos, Biserica Ortodoxă, sub adumbrirea Duhului Sfânt dător de viață, iubire și înțelepciune, are misiunea profetică și obligația de a citi semnele vremurilor și de a furniza grabnic credincioșilor lămuriri (teologice și bioetice) și în ceea ce privește înțelegerea corectă și interacțiunea nepăguboasă a oamenilor cu ideologiile tot mai anticreștine și cu tehnologiile tot mai invazive ale revoluției transumaniste, care animă, iată, fenomene/schimbări culturale, politice și sociale fără precedent în lumea contemporană.

***Condacul Imnului acatist „Rugul Aprins”
al Maicii Domnului***

(Părintele Daniil Sandu Tudor)

Cine este Aceasta, ca zorile de albă și curată?
E Împărăteasa rugăciunii, e rugăciunea întrupată,
Stăpâna Porfirogenetă și Doamnă a dimineții,
Logodnica Mângâietorului, Preschimbător al vieții.
Spre Tine noi alergăm, arși, mistuiți de dor!
Ia-ne și pre noi părtași ai sfântului munte Tabor.
 Și fă-Te și nouă
 umbră și rouă,
 Tu, adumbrirea de dar,
 să-și afle firea noastră înnoirea
 din zămislirea de har.
Ca să-Ți strigăm cu toată făptura
 într-o deplină închinăciune:
Bucură-Te, Mireasă, Urzitoare de nesfârșită rugăciune.

Floarea de Foc

(Alexandru Mironescu)

„Bucură-te, prin care răsare bucuria”.
Inima e locul în care transfigurăm durerea,
Inchestionabilă tristețe în bucurie negrăită,
Iar podoaba vieții în frumusețea luminată!

E o inimă de carne, dar și o inimă-n adieri,
Ușa urdinișului cu nimb și aur,
Aici albina lucrătoare cu aripe învoalte
Aerisește cu zefirul cămara de zăpadă însorită!

E locul unde zboară serafimii,
mirându-se cu ochi nenumărați,
E sfânta sfintelor din templul viu...

Dar munții ceștia oare ce sunt, unde sunt?
Iar marea ceasta de safir ce este oare?
Sionul și Taborul la un loc, străjerii dimineților înalte,
Iar porumbița cu ochii de mărgelă aruncă-n seceri curcubeie!

Cu aripa deretică un înger în așteptări și presimțiri –
Veni-va oare clipa mult dorite-i întâlniri?

Miroase nara busuiocul și sulfina,
Văzduhul e înseninat de suavele arome.

E răstignirea și învierea, chemarea marilor nădejdi,
Se-mbrățișează dragostea cu adevărul,
Renaște omul din diamante și cenușă!

Mă urc cu greu, purtând în cârcă pe Sisif...
Îi voi urca vreodată munții ori voi muri la talpa lor,
Pupila-nțepenită căutând spre Mecca neatinsă?

Pe-aici nu calcă nimeni cu piciorul,
Ci numai rugăciunea minții urcă,
Unde acolo sus e liturghia îngerească,
Adâncul tainei, al făpturii ce renaște!

Când mintea e tocită, iar inima uscată,
Zadarnică-i cântarea și buza ce se mișcă...
Sursum corda! Să se aprindă jarul, focul,
Să se înflăcăreze iarăși floarea, să ardă vâlvătaie!

Prizonierul

(Vasile Voiculescu)

Uneori calcă cineva, în inima mea.
Calcă aprins, parcă s-o ia.

O măsoară în jos și-n sus.
Eu tac, ascult, și adăst supus:

O fi boala, o fi moartea,
nu mă răzvrătesc, asta mi-e partea.

Mă doare, dar nu mi-e frică
numai inima, se face mică, mică...

Într-o noapte pașii largi, tot mai largi...
– Domol, inimă, că te spargi!

Strig la ea: -Ești nebună?
Ea-mi bate-n urechi să-mi spună:

– Omule, scoală, este El...
– Care El? Cine? Stai nițel!

– El, Domnul, gâfâie ea,
Ne măsoară cu pas de stea...

Eu dintr-o dată-mi încordez tăria
cataractă mă inundă bucuria...

Oh, Te-am prins, Doamne,
nu mai scapi, Te țin Prizonier..

– „Bine, zâmbi El, Ține-Mă o clipă!”
– Ah, gemui, pier...

O clipă, inima mi se făcuse Cer.

Prințul Rarăului
– dedicație Părintelui Daniil

(Doinel Codreanu)

M-am întâlnit cu el în vârf de munte
Îngenunchiat în rugăciune sub un brad.
Părea un înger ce-a căzut din stele,
Cu păru-i blond; privirile albastre
Îi străluceau d-al lacrimilor vad!

Părea desprins din sfintele icoane,
Cu mâinile întinse către stele;
Iar negru-i strai, umil, de mănăstire
Era acum vestmântul lui de mire
Și luna-i poleia în păr betele.

Era icoana sfântă-a mamei sale,
Venit aici să spele vina, răul,
Din ruga de iertare către Sfântul.
Ecoul stâncilor multiplicau cuvântul
Și tremura ușor din temelii Rarăul!

Eu m-am cutremurat de-atâta frumusețe;
Vedeam, cum stam în conul de tăciune:
Din palmele întinse spre iertare
Lumini țâșneau spre cer, din fiecare
Ducând spre Domnul imn de rugăciune!

Era un rug arzând în miez de noapte,
O flacăra ce suie către Cer.
O! Cum de este-atâta măreție
În ruga ce-o aduce-acuma Ție
Un fulger ce se-nalță prin eter.

Ce taină este, Doamne, rugăciunea
Născută din durere și din plâns,
De unde izvorăsc lacrim'le sfinte,
Durerea ce se naște prin cuvinte,
În ce imens ocean ele s-au strâns?

Târziu, când zorii se arată peste creste
Și ochii stelelor îmi par de jad,
Pe stânca muntelui rămâne vie:
Ca un simbol de jertfă pe vecie,
Îngenunchiat un Prinț sub verde brad!

